

Kommunstyrelsen

Nacka kommuns hantering av ärende rörande fastigheten Lännersta 1:662

Yttrande till kommunfullmäktiges revisorer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande angående revisionskrivelse rubricerad ”Nacka kommuns hantering och bemötande i ärende rörande fastigheten Lännersta 1:662” (daterad den 11 september 2019). Kommunstyrelsen noterar att ärendet skickas för kännedom till natur- och trafiknämnden samt miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Kommunens revisorer har bett kommunstyrelsen yttra sig över ett klagomål från en fastighetsägare i Lännersta. Fastighetsägaren anser sig felbehandlad av kommunen avseende olika frågor kopplat till hans fastighet som rör bland annat sophämtning, snöröjning och trafikeringen i anslutningen till fastigheten.

Utifrån tillämplig speciallagstiftning noteras inga uppenbara brister i hur ärendet har handlagts inom kommunen. Detta ligger även i linje med vad domstol kommit fram till när fastighetsägaren överklagat kommunens beslut. Utifrån förvaltningsrättsliga bestämmelser kan det noteras att fastighetsägaren i vissa fall inte fått återkoppling inom rimlig tid. I de fall återkoppling skett senare än vad som kan förväntas utifrån förvaltningslagen kan det dock konstateras att enheterna själva identifierat dessa brister. Enheterna har vidtagit åtgärder för att förhindra att liknande inträffar igen vilket tyder på ett proaktivt och lärande förhållningssätt för att säkerställa att Nackaborna får snabb återkoppling.

Ärendet

Revisionskrivelsen

Ärendet rör en fastighetsägare i Lännersta som anser sig felbehandlad av kommunen avseende olika frågor kopplat till hans fastighet. Kommunens revisorer har bett fastighetsägaren att sammanställa sina synpunkter på hur han blivit felbehandlad av kommunen och denna sammanställning har nu skickats till kommunstyrelsen för synpunkter. Revisorerna önskar att kommunstyrelsen anger om det föreligger några

avvikande synpunkter utifrån fastighetsägarens redovisning samt att kommunstyrelsen utifrån sitt tillsynsansvar yttrar sig över om kommunens agerande är i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens interna regelverk.

Fastighetsägarens synpunkter i stort

Fastighetsägarens synpunkter på kommunens hantering av hämtning av hushållsavfall från hans fastighet utgör en central del av ärendet. Fastighetsägaren har önskemål om att sophämtning ska ske på den kommunägda skaftvägen där infarten till fastigheten är belägen medan kommunen bedömer att sophämtning ska ske från Sockenvägen (väg som löper längs ena sidan av fastigheten). Kommunen har bedömt att sophämtning inte kan ske på den aktuella skaftvägen utifrån att det saknas vändplats vilket medför att sopbilen i så fall behöver backa 30 meter in på skaftvägen vid sophämtning vilket i sin tur medför att hämtning inte kan ske med hänsyn till arbetsmiljölagstiftningen. Fastighetsägaren anser även att kommunen brustit vad gäller snöröjning på skaftvägen samt trafikhastighet och buller på Sockenvägen. Fastighetsägaren har även synpunkter på bygglovhanteringen för grannfastigheten.

Rättslig prövning pågår till viss del

Det kan noteras att fastighetsägaren lämnat in en stämningsansökan till tingsrätten avseende ett skadeståndsanspråk gentemot natur- och trafiknämnden som omfattar kostnader för snöröjning på skaftvägen under vintern 2017/2018. Natur- och trafiknämnden har lämnat in ett svaromål under hösten 2019. Tingsrätten bereder ärendet vid dags dato.

Vad gäller fastighetsägarens synpunkter på kommunens beslut i fråga om buller på Sockenvägen är detta beslut prövat hos två instanser och ligger i dagsläget hos mark- och miljööverdomstolen. Mark- och miljööverdomstolen har inte prövat frågan om prövningstillstånd.

Med hänsyn till att det redan finns pågående juridiska processer kommer ovan delar inte att behandlas i denna tjänsteskrivelse.

Ärendets beredning

Med anledning av ovanstående har juridik- och kanslienheten samordnat och berett ärendet utifrån kommunstyrelsens samordnande funktion. Synpunkter har inhämtats av berörda enheter samt bolag (miljöenheten, trafikenheten, bygglovenheten och enheten för drift offentlig utemiljö samt Nacka vatten och avfall AB). Utifrån enheternas/bolagets synpunkter har juridik- och kanslienheten gjort en övergripande bedömning av hanteringen av ärendet.

Juridik- och kanslienhetens bedömning

Hämtning av hushållsavfall

Hämtning av hushållsavfall sker normalt vid fastighetsgränsen. Om kommunen, med hänvisning till exempelvis arbetsmiljöproblem, inte kan hämta hushållsavfall från en

fastighet får kommunen i första hand försöka komma överens med fastighetsägaren om att denne ska lämna hushållsavfallet på en annan plats. Om kommunen och fastighetsägaren inte kan komma överens om annan plats måste kommunen anvisa plats inom rimligt avstånd för lämnande av hushållsavfall. En bedömning av vad som är att betrakta som rimligt avstånd måste således alltid göras i det enskilda fallet. Ett beslut att anvisa en plats med stöd av avfallsföreskrifterna kan överklagas med förvaltningsbesvär.

Det kan konstateras att det är relativt sällsynt att kommunen och fastighetsägaren inte kommer överens om plats för lämnande av hushållsavfall. I förevarande ärende har natur- och trafiknämndens beslut om anvisning av hämtplats överklagats till länsstyrelsen av fastighetsägaren. Av natur- och trafiknämndens beslut framgår att hämtning av hushållsavfall ska ske på Sockenvägen (och således inte via skaftvägen som fastighetsägaren förordar). Länsstyrelsen avlog fastighetsägarens överklagande och anförde i huvudsak att kommunens beslut var i enlighet med miljöbalken. Fastighetsägaren överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen som även den avlog överklagan. Fastighetsägaren överklagade beslutet vidare till mark- och miljööverdomstolen men beviljades inget prövningstillstånd i målet. Det kan således konstateras att natur- och trafiknämndens beslut genomgått en rättslig domstolsprövning och utifrån denna aspekt finns därför inga skäl att ytterligare utreda denna fråga.

I ärendet kan utöver ovanstående även noteras att natur- och trafiknämnden under 2016 fattade ett särskilt beslut om att samma kriterier som vid planläggning, ska tillämpas för att bedöma vilka områden/vägar som ska omfattas av kommunens drift och underhåll såväl inom som utanför detaljplanlagt område. Huvudregeln är att kommunen ska vara huvudman för allmän plats. I förevarande ärende ligger fastigheten utanför detaljplanlagt område och den aktuella skaftvägen bedöms inte utgöra en allmän plats såsom gata/väg/park som är avsedd för allmänhetens och samhällets behov.

Hastighet och buller på Sockenvägen

Fastighetsägaren har lämnat synpunkter på att bilisterna på Sockenvägen kör i för hög hastighet och att de höga hastigheterna medför buller. Dessa synpunkter har fastighetsägaren kommunicerat med både trafiknämnden och miljöenheten.

Efter klagomål om buller har ärendet handlagts hos miljöenheten. Miljöenheten har bedömt, utifrån de riktlinjer som föreskrivs i förarbeten (prop. 1996/97:53), att det inte är rimligt att kräva utredningar för trafikökning vid befintlig miljö för buller under 65 dB(A). Miljöenheten har således bedömt trafiksituationen och kommit fram till, utifrån Boverkets och Naturvårdsverkets rekommendationer, att en beräkning ska göras vilken även gjordes. Miljöenhetens beslut har kommunicerats med fastighetsägaren. Fastighetsägaren överklagade beslutet till länsstyrelsen som gav kommunen rätt. Detta beslut överklagades till mark- och miljödomstolen som avlog överklagan. Fastighetsägaren överklagade därefter mark- och miljödomstolens dom till mark- och miljööverdomstolen. I dagsläget har mark- och miljööverdomstolen inte prövat frågan om prövningstillstånd (mål M 11469-19).

Trafikenheten har, efter fastighetsägarens synpunkter, vidtagit fysiska åtgärder på Sockenvägen för att förbättra trafiksituationen/hastigheten.

Ansvariga enheter har utifrån ovan redogörelse handlagt ärendet i enlighet med gällande lagstiftning och interna styrdokument i kommunen. Det kan däremot noteras att återkoppling till fastighetsägaren avseende bulleråtgärder tagit för lång tid utifrån förvaltningslagens bestämmelser.

Bygglov och planbesked

Avseende fastighetsägarens synpunkter på en grannfastighets olovliga carport kan följande noteras. Efter att fastighetsägaren klagat hos kommunen avseende grannfastighetens carport hanterades ärendet i kommunen. Fastighetsägaren anger att han initialt får motstridiga uppgifter från kommunen om bygglov finns för carporten eller inte. När en enskild vänder sig till kommunen ska uppgifter som lämnas från kommunen, i enlighet med förvaltningslagen, vara sakliga och korrekta. Om fastighetsägaren inte fått korrekta sakupplysningar kan det konstateras att det föreligger en brist i hantering av ärendet.

Fastighetsägaren har även synpunkter på kommunens hantering avseende planbesked. Planbesked är reglerat i plan- och bygglagen och innebär att, om en fastighetsägare är intresserad av en detaljplan för sin fastighet, kan en ansökan om planbesked lämnas till kommunen för vilken det utgår en avgift. Kommunen kommer sedan att besluta om ett planbesked och ange om planarbete ska påbörjas eller inte.

Det har förekommit kommunikation mellan fastighetsägaren och planenheten om planbesked och fastighetsägaren har fått en förklaring om vad det innebär att söka planbesked och att en avgift utgår för ett beslut om planbesked. Det har då framkommit att fastighetsägaren egentligen har velat att kommunen på eget initiativ skulle planlägga fastigheten och att fastighetsägaren inte har velat söka ett planbesked själv.

Ärendets handläggning utifrån offentlighets- och sekretesslagen och förvaltningslagen

Det kan konstateras att fastighetsägarens skrivelser till kommunen i några specifika fall inte hanterats i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen. Fastighetsägaren har klagat hos JO och kommunen har då fått kritik för bristande hantering av allmänna handlingar. Bristerna har bestått i att allmänna handlingar: felaktigt gallrats, inte lämnats ut på begäran, inte registrerats samt felaktigt lämnats över till ett kommunalt bolag. För att förhindra att liknande incidenter inträffar igen pågår ett arbete inom kommunen för att säkerställa att hanteringen av allmänna handlingar sker på ett rättssäkert sätt. För att exemplifiera detta arbete kan nämnas att juristfunktionen tagit fram guide för begäran om allmän handling. Guiden är framtagen för att hjälpa medarbetare att i praktiken hantera begäran om allmänna handlingar. Juristfunktionen håller även kontinuerliga utbildningsinsatser för medarbetare om bland annat hanteringen av allmänna handlingar.

Det är av stor vikt att kommunen hanterar alla ärenden utifrån förvaltningslagens bestämmelser. Utifrån ljuset av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser kan det i aktuellt ärende konstateras att det finns en omfattande kommunikation och dialog mellan kommunen och fastighetsägaren. Det framkommer inte minst av den omfattande skriftväxlingen i ärendet och de fysiska möten som skett mellan fastighetsägaren och tjänstemän samt förtroendevalda. Fastighetsägarens synpunkter tar bland annat avstamp i händelser från 1990-talet och har involverat många olika verksamheter i kommunen.

Det går inte att bedöma om ärendet hanterats utifrån förvaltningslagens bestämmelser i alla enskilda kontakter som kommunen haft med fastighetsägaren, eftersom så pass lång tid förflutit. Eftersom fastighetsägarens missnöje med kommunens hantering av skaftvägen mynnat ut i olika parallella ärenden är det möjligt att fastighetsägaren fått uppfattningen att problemen inte hanterats samlat och effektivt. Det är lätt att få uppfattningen att "kommunen" utgör en samlad enhet, men i praktiken har flera olika myndigheter och bolag varit berörda i hanteringen av fastighetsägarens olika synpunkter varför ett samlat grepp inte alltid kunnat tas. Det kan även noteras att det är problematiskt att bemöta någons upplevelse av hur kommunen hanterat ett ärende. Detta eftersom den enskildes upplevelse är subjektiv och därför inte kan ifrågasättas. Till saken hör även att beslut som går en part emot ofta genererar ett missnöje vilket är relativt vanligt förekommande inom all myndighetsutövning.

Fastighetsägaren anser att hans ärende inte hanteras på samma sätt som andra fastighetsägare i liknande situation. En rättssäker ärendehantering är grundbulten inom förvaltningslagen och det är därför av stor vikt att detta säkerställs. Kommunens anvisning om hämtplats av hushållsavfall samt beslut om att inte utföra ytterligare bullerutredning har prövats rättsligt i flera instanser. Utifrån att kommunen fått rätt i samtliga insatser bedöms det inte finnas fog för att anse att ärendet inte behandlats rättssäkert.

Sammanfattande bedömning

Utifrån tillämplig speciallagstiftning noteras att ärendet handlagts i enlighet med gällande lagstiftning. Fastighetsägarens synpunkter utgör till stor del klagomål avseende kommunens hämtning av hushållsavfall. I detta avseende har en rättslig prövning bekräftat att kommunens beslut är korrekt enligt gällande lagstiftning. Vad gäller ärendena om snöröjning och buller är dessa under rättslig prövning. Kommunstyrelsen har således valt att i förevarande yttrande inte bemöta fastighetsägarens synpunkter i dessa delar.

Vad gäller fastighetsägarens klagomål hos Justitieombudsmannen (JO) avseende kommunens hantering av allmänna handlingar kan det konstateras att kommunen fått kritik. Det kan noteras att kommunen arbetar kontinuerligt och drar lärdomar i fråga om hanteringen av allmänna handlingar. Det är angeläget att detta arbete fortlöper och utvecklas för att säkra upp att handlingar hanteras korrekt enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Eftersom det i vissa sammanhang blir aktuellt med att flera enheter blir involverade i ett ärende så kan det av den enskilde uppfattas som att "kommunen" utgör en samlad enhet. I praktiken är det dock flera olika myndigheter och bolag som kan vara berörda i hanteringen. Det kan dock noteras att fastighetsägaren i vissa fall inte fått återkoppling inom rimlig tid. Utifrån att ärendet har involverat flera enheter inom kommunen har det föranlett att handläggningen ibland har dragit ut på tiden. Oavsett om ärendet drar ut på tiden eller inte så är det av stor vikt att enskilda får återkoppling om att ärendet är under handläggning.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut medför inga konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Revisionsskrivelse "Nacka kommuns hantering och bemötande i ärende rörande fastigheten Lännersta 1:662" (daterad 2019-09-11)
2. Fastighetsägarens redovisning av ärendet inklusive bilagor
3. Förslag på yttrande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Sidrah Schaidler
Stadsjurist
Stadsledningskontoret